

Bruselj, 24. oktober 2019
(OR. en)

13282/19

EDUC 415
SOC 687
EMPL 520

DOPIS

Pošiljatelj:	generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	Odbor stalnih predstavnikov/Svet
Št. predh. dok.:	12792/19
Zadeva:	Sklepi o ključni vlogi politik vseživljenjskega učenja pri omogočanju družbam, da bi pri obravnavi tehnološkega in zelenega prehoda podpirale vključujočo in trajnostno rast – sprejetje

Odbor za izobraževanje je preučil navedeni osnutek sklepov, da bi jih Svet za izobraževanje, mladino, kulturo in šport sprejel na seji 8. novembra 2019. Z besedilom zdaj soglašajo vse delegacije.

Odbor stalnih predstavnikov naj zato besedilo pošlje v sprejetje Svetu, nato pa bo objavljeno v Uradnem listu.

**Osnutek sklepov Sveta o
ključni vlogi politik vseživljenjskega učenja pri omogočanju družbam, da bi pri obravnavi
tehnološkega in zelenega prehoda podpirale vključujočo in trajnostno rast**

SVET EVROPSKE UNIJE —

OB SKLICEVANJU na politično ozadje iz priloge k tem sklepom –

SE ZAVEDA:

1. da ima v skladu s prvim načelom evropskega stebra socialnih pravic¹ vsakdo pravico do kakovostnega in vključujočega izobraževanja, usposabljanja in vseživljenjskega učenja, da ohrani in pridobi znanja in spretnosti, ki mu omogočajo polno udeležbo v družbi in uspešno obvladovanje prehajanja na trgu dela;
2. da vseživljenjsko učenje zajema učenje od vzgoje in izobraževanja v zgodnjem otroštvu do izobraževanja po upokojitvi, vključno s celotnim spektrom formalnega, neformalnega in priložnostnega učenja, z namenom izboljšanja znanja, spretnosti in kompetenc z osebnega, državlanskega, socialnega in/ali zaposlitvenega vidika. Vseživljenjsko učenje, v katerem je vsak posameznik učeči se subjekt, vsem osebam omogoča, da pridobijo ustrezno znanje za to, da v družbi znanja in na trgu dela sodelujejo kot aktivni državljani in državljanke, s čimer se evropskim državljanom in državljanom olajša prosta mobilnost;
3. da sedanji družbeni in gospodarski izzivi zahtevajo pristope, ki učeče, družbo in delodajalce spodbujajo, motivirajo in usposabljaajo za to, da zavzamejo bolj proaktiven in strateški pristop, da bi vseživljenjsko učenje postalo resničnost za vse; zaveda se tudi, kako pomembno je za uspešno izvajanje politik vseživljenjskega učenja sistematično in zavzeto usklajevanje v vseh ustreznih političnih sektorjih, pa tudi ključne vloge socialnih partnerjev pri oblikovanju, izvajanju in uspešnosti teh politik;

¹ Dok. 13129/17.

4. kako pomembno se je zavzemati za to, da imajo vsi, ne glede na položaj enake možnosti za udeležnost v vseživljenjskem učenju in dostop do njega, in sicer s priznavanjem in nadgrajevanjem predhodnega znanja, spretnosti in kompetenc, s čimer se krepi nepretrgano, večkratno in nemoteno prehajanje med ravnmi in oblikami izobraževanja in usposabljanja;
5. ključne vloge politik vseživljenjskega učenja v evropskem sodelovanju na področju izobraževanja in usposabljanja in v programu Erasmus+ ter njihovega pomena za nacionalno izobraževanje in usposabljanje, politike zaposlovanja in socialne politike ter demokratično udejstvovanje;
6. vloge vseživljenjskega učenja pri tem, da se posamezniki, družbe in svet dela opolnomočijo in usposobijo za tehnološki in zeleni prehod, pri čemer naj se prispeva k socialni vključenosti;

OPOZARJA NA:

7. zavezanost Unije in držav članic agendi Združenih narodov do leta 2030 in njenim ciljem trajnostnega razvoja;
8. novo strateško agendo 2019–2024², ki kot strateški prednostni nalogi določa razvoj močne in dinamične gospodarske osnove ter izgradnjo podnebno nevtralne, zelene, pravične in socialne Evrope ter poudarja politike digitalne preobrazbe, ki odražajo naše družbene vrednote in spodbujajo vključevanje; priznava, da je treba okrepiti naložbe v znanja in spretnosti ter izobraževanje ljudi, hkrati pa zagotoviti podlago za dolgoročno trajnostno in vključujočo rast, ter da je treba izvajati evropski steber socialnih pravic na ravni EU in držav članic, in to ob ustreznem upoštevanju pristočnosti in načela subsidiarnosti ter zavedanju, da je treba posebno pozornost nameniti socialnim vprašanjem, tveganjem in izključevanju zaradi neenakosti in izobrazbenih vrzeli;
9. novi koncept „ekonomije blaginje“, katerega cilj je postaviti ljudi in njihovo dobro počutje v središče oblikovanja politik in odločanja;

² Dok. EUCO 9/19.

OPOZARJA na naslednje:

10. Svet je v svojih sklepih o prizadevanjih za uresničitev vizije evropskega izobraževalnega prostora navedel, da bi moral ta prostor temeljiti na kontinuiteti vseživljenjskega učenja – od vzgoje in izobraževanja v zgodnjem otroštvu prek šolskega in poklicnega izobraževanja in usposabljanja do visokošolskega izobraževanja in izobraževanja odraslih, vključno z neformalnim in priložnostnim učenjem;

MENI:

11. da sedanja tehnološka in digitalna preobrazba naših družb spreminja gospodarsko okolje, svet dela in državljansko udejstvovanje, zaradi česar bi lahko pomembno vplivala na socialno kohezijo in enakost;
12. da so pri oblikovanju evropskih politik za digitalno preobrazbo politike izobraževanja in usposabljanja bistvenega pomena za zagotavljanje blaginje in trajnostne rasti v Evropi. Vlaganje v nova znanja, spretnosti in kompetence je ključnega pomena za izboljšanje evropske konkurenčnosti in produktivnosti;
13. da ima razvoj tehnologije in zlasti umetne inteligence velik potencial za ustvarjanje novih vrst gospodarskih in državljanskih dejavnosti, znanj in spretnosti, delovnih mest in storitev. Razviti je treba učinkovite politike, orodja in ukrepe za izobraževanje in usposabljanje, s čimer bi zagotovili, da ima vsakdo ustrezno znanje, spretnosti in kompetence za polno sodelovanje v preoblikovanju družbe, hkrati pa je treba povečati ozaveščenost glede etičnih pomislekov in tveganj, ki jih predstavlja morebitna zloraba tehnologije;
14. da se s tehnološkim preoblikovanjem povečuje povpraševanje po visokokakovostnih spretnostih in kompetencah, prilagodljivosti in spretnostih za načrtovanje poklicne poti, hkrati pa se zmanjšuje povpraševanje po nizki usposobljenosti, ki se uporablja na rutinskih in repetitivnih delovnih mestih. Učinki se spreminjajo glede na čas, kraj in obseg, saj so nekateri sektorji in področja bolj prizadeti kot drugi. Kvalitetna ponudba vseživljenjskega učenja in vseživljenjske orientacije lahko pripomore k zmanjšanju razkoraka med visoko usposobljenimi in nizko usposobljenimi delavci na trgu dela;

15. da je v Evropi izziv prekvalifikacije in izpopolnjevanja odraslega prebivalstva ogromen, zato je vlaganje v osnovna znanja in ključne kompetence bolj pomembno kot kdaj koli prej. Visokokakovostno in vključujoče izobraževanje (formalno, neformalno, priložnostno učenje, učenje na delovnem mestu) in širok pristop k razvoju kompetenc izboljšujeta ravni doseganja osnovnih znanj in spretnosti ter spodbujata k napredovanju v bolj izpopolnjene spretnosti in kompetence;
16. da so neenakosti pri dostopu do izobraževanja odraslih in zagotavljanju takega izobraževanja še vedno izziv, saj je udeležba odraslih v učnih dejavnostih še vedno nizka in zlasti nizko usposobljeni odrasli potrebujejo intenzivnejšo podporo pri vključevanju v učne dejavnosti³. Bolj si je treba prizadevati, da se socialno prikrajšane osebe vključijo v vseživljenjsko učenje in da se jim omogoči vstop, ponoven vstop ali ohranjanje na trgu dela ter da se podpre njihov poklicni razvoj;
17. da trenutne demografske spremembe prinašajo priložnosti in izzive na individualni in družbeni ravni; v številnih državah članicah nizka rodnost in daljša pričakovana življenjska doba spreminjata strukturo prebivalstva, ki postaja vse starejše;⁴
18. da večje priznavanje potenciala starejših in spodbujanje priložnosti zanje ter možnosti za udeležbo v družbi, tudi pozneje v življenju, pomagata ustvarjati povezane družbe. Vseživljenjsko učenje je eden od ključnih dejavnikov za zdravo staranje starejših ter njihovo aktivno udeležbo v družbenem in gospodarskem življenju;
19. da so visoka kakovost, vključujočnost in dostopnost vzgoje in izobraževanja v zgodnjem otroštvu in osnovnošolskega izobraževanja ter neformalno učenje bistvene politike za odzivanje na demografske spremembe, ki zagotavljajo, da imajo otroci in mladi ustrezno znanje, spretnosti in kompetence za prihodnost, s čimer se odpravlja tveganje zgodnjega opuščanja šolanja, revščine in socialne izključenosti ter osmišlja življenje;

³ Pregled izobraževanja in usposabljanja za leto 2018.

⁴ Eurostat 2019: „Struktura in staranje prebivalstva“.

20. da je treba nujno še naprej spodbujati enakost spolov in enak dostop do izobraževanja in usposabljanja, zlasti v sektorjih in poklicih, v katerih prevladuje en spol. Ženske v Evropi so premalo zastopane v sektorjih naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike, zlasti v digitalnem sektorju, njihovo število pa še naprej upada. Krepitev vloge žensk v teh sektorjih ter zlasti v digitalnem sektorju je pomembna za razvoj evropskih družb in gospodarstev⁵. Izobraževanje in usposabljanje lahko pripomoreta k odpravi razlik med spoloma v digitalnem sektorju;

POUDARJA:

21. da je treba močno okrepiti politike in zagotavljanje vseživljenjskega učenja, da bi se lahko bolje odzivali na izzive spreminjajoče se družbe;
22. da so nadaljnja prizadevanja za izvajanje priporočila Sveta o poteh izpopolnjevanja pomemben korak k učinkovitim politikam vseživljenjskega učenja. Vendar bodo za dopolnitev navedenega in razširitev možnosti za vse potrebna večja prizadevanja ter širši razpon politik in instrumentov;
23. zavezanost ambicioznemu nadaljnjemu razvoju evropskega izobraževalnega prostora, da bi Evropa postala vodilna učna družba na svetu, ki bo prispevala h kulturi, ki spodbuja, opolnomoča in motivira ljudi in družbe, da se stalno učijo in uvajajo inovacije, tudi na vseh ravneh in v vseh oblikah izobraževanja in usposabljanja ter v vseh življenjskih obdobjih;

⁵ Evropska komisija 2018: Študija o ženskah v digitalni dobi.

POZIVA DRŽAVE ČLANICE, NAJ:

24. razvijejo strateške pristope za spodbujanje politik vseživljenjskega učenja in priznajo potencial vseživljenjskega učenja za podporo vključujoči in trajnostni rasti ter kot odziv na tehnološki in zeleni prehod, med drugim tako, da:
- (a) razvijejo sisteme izobraževanja in usposabljanja na celovit način, da bi omogočili stalne in neprekinjene učne poti in prehode za posameznike, ki se učijo;
 - (b) okrepijo pravičnost v izobraževanju z razvojem politik, katerih cilj je omogočiti dostop do dobro uveljavljenih poti napredovanja za vse in obiti pedagoške slepe ulice v sistemih izobraževanja in usposabljanja;
 - (c) izboljšajo odzivnost sistemov izobraževanja in usposabljanja na potrebe učečih in hitre spremembe na trgu dela in v družbi s posebnim poudarkom na območjih, ki najbolj občutijo posledice tehnoloških in podnebnih sprememb, ter na nujni potrebi po izboljšanju našega ekološkega odtisa in spodbujanju izobraževanja za trajnostni razvoj kot gonilne sile za inovacije, odpornost in preobrazbene ukrepe, pri čemer upoštevajo različne in spreminjajoče se potrebe po znanju, spretnostih in kompetencah;
 - (d) podpirajo enostaven prehod med različnimi ravni in sektorji izobraževanja in usposabljanja z omogočanjem alternativnih učnih poti, zagotavljanjem smernic, spodbujanjem raznolike ponudbe na področju izobraževanja in prilagodljivih učnih okolij ter podpiranjem novih metod učenja in poučevanja na vseh ravneh in pri vseh oblikah izobraževanja in usposabljanja, pa tudi s potrjevanjem, če je to mogoče, spretnosti in kompetenc, ne glede na to, kje in kako so pridobljene;
 - (e) raziščejo možnosti za oblikovanje prožnih, prilagojenih in v učečega usmerjenih učnih poti ter ciljnega izobraževanja za ranljive skupine, na primer na podlagi pristopov, ki spodbujajo učenje po različnih modelih in temeljijo na učnem uspehu ter omogočajo lažje prilagajanje učenja individualnim in poklicnim potrebam;

- (f) poudarjajo pomen nadaljnjega razvoja kompetenc za učitelje, izobraževalce učiteljev, vodstvene delavce šol, izvajalce usposabljanja, svetovalce na področju poklicnega usmerjanja, mladinske delavce in karijerne svetovalce, da bodo lahko zagotavljali vsem dostopna znanja, spretnosti in kompetence za namene nenehnega učenja;
- (g) spodbujajo izmenjavo in razpoložljivost podatkov, da bi učečim omogočili upravljanje in uporabo podatkov, povezanih z njihovim učenjem, ter sprejemanje ozaveščenih odločitev v zvezi z učenjem v vseh življenjskih obdobjih, pri čemer se dosledno upošteva Splošna uredba o varstvu podatkov;
- (h) raziščejo potencial umetne inteligence za podporo visokokakovostnemu in posameznikom prilagojenemu izobraževanju in usposabljanju ter razvoju znanja, spretnosti in kompetenc. Pri teh prizadevanjih bi bilo treba posebno pozornost nameniti vključevanju in pravičnosti s spodbujanjem zaupanja vredne uporabe umetne inteligence v izobraževanju in usposabljanju, da bi opredelili izobraževalne izzive in spodbudili procese učenja;
- (i) si še naprej prizadevajo za izvajanje priporočila Sveta o potrjevanju neformalnega in priložnostnega učenja.

POZIVA KOMISIJO, NAJ OB USTREZNEM UPOŠTEVANJU SUBSIDIARNOSTI IN V TESNEM SODELOVANJU Z DRŽAVAMI ČLANICAMI:

- 25. znatno okrepi aktivne, učinkovite in v prihodnost usmerjene strategije in politike vseživljenjskega učenja, da bi se povečala udeležba v vseživljenjskem učenju na vseh ravneh in v vseh oblikah izobraževanja in usposabljanja;
- 26. izboljša učinkovitost ter prilagodi obseg in ciljne skupine sedanjih politik vseživljenjskega učenja, da bi se bolje odzvali na učne potrebe, ki izhajajo iz sprememb v družbi in svetu dela, vključno z nadaljnjim razvojem evropskega izobraževalnega prostora, z upoštevanjem vseživljenjskega učenja v prihodnjem strateškem okviru za sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju ter z izkoriščanjem priložnosti, ki jih ponujajo Erasmus+, Evropski socialni skladi in drugi ustrezni instrumenti Unije;

27. podpre pobude, ki spodbujajo naložbe v vseživljenjsko učenje, vključno s sodelovanjem med javnim in zasebnim sektorjem;
28. med področja za nadaljnji razvoj akcijskega načrta za digitalno izobraževanje in evropskega izobraževalnega prostora vključi učinkovito in vključujočo uporabo umetne inteligence;
29. okrepi usklajevanje tekočih in prihodnjih prizadevanj za izboljšanje interoperabilnosti podatkov, na primer z zagotavljanjem dostopa do osebnih podatkov o izobraževanju, izboljšanjem izmenjave podatkov o izobraževanju med učečimi, izobraževalnimi ustanovami in delodajalci, pri čemer se je treba izogibati podvajanju prizadevanj na ravni Unije, da se izkoristi potencial digitalne preobrazbe, v skladu s Splošno uredbo o varstvu podatkov;
30. podpre nacionalne politike, katerih cilj je povečati odzivnost sistemov izobraževanja in usposabljanja na hitro spreminjajoče se potrebe trga dela in družbe, tako da olajša in izboljša razširjanje in uporabo analitičnih, raziskovalnih in prognostičnih podatkov, vključno s spremljanjem diplomantov in zbiranjem podatkov o znanjih in spretnostih, kar bi imelo dolgoročen učinek na politiko;
31. spodbuja večji napredek pri nadaljnjem razvoju vseživljenjskega učenja, tako da se raziščejo boljše možnosti za sodelovanje med ravnmi in sektorji izobraževanja in usposabljanja ter ustreznimi organi (npr. na področju sociale, zdravstva, migracij) ter spodbujajo raznolike in prožne učne možnosti za izpopolnjevanje in prekvalifikacijo odraslih v sodelovanju s socialnimi partnerji, civilno družbo, javnimi zavodi za zaposlovanje in drugimi ustreznimi deležniki;
32. spodbuja nadaljnje sinergije med izobraževanjem, usposabljanjem, raziskavami in inovacijami, kar bi pospešilo razvoj evropskega izobraževalnega prostora, zlasti prek zvez evropskih univerz, ki imajo pomembno vlogo pri spodbujanju vseživljenjskega učenja;
33. pri ocenjevanju in posodabljanju evropskih politik o potrjevanju neformalnega in priložnostnega učenja – brez poseganja v pristojnosti držav članic na tem področju – razmisli o širšem konceptu za potrjevanje znanja, spretnosti in kompetenc, da se omogoči potrjevanje spretnosti in kompetenc ne glede na to, kako ali kje so bile pridobljene, da se s tem podpre nemoten prehod in posamezne učne poti.

POLITIČNO OZADJE

1. Resolucija Sveta z dne 27. junija 2002 o vseživljenjskem učenju⁶
2. Resolucija Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, o krepitvi politik, sistemov in praks na področju vseživljenjskega svetovanja v Evropi⁷
3. Resolucija Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta – „Boljše vključevanje vseživljenjske orientacije v strategije vseživljenjskega učenja“⁸
4. Resolucija Sveta o prenovljenem evropskem programu za izobraževanje odraslih⁹
5. Priporočilo Sveta z dne 20. decembra 2012 o potrjevanju neformalnega in priložnostnega učenja¹⁰
6. Skupno poročilo Sveta in Komisije za leto 2015 o izvajanju strateškega okvira za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju (ET 2020) – Nove prednostne naloge za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju¹¹
7. Sporočilo Komisije – Novi program znanj in spretnosti za Evropo: Z roko v roki za večji človeški kapital, zaposljivost in konkurenčnost¹²
8. Uredba (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov)¹³
9. Sporočilo Komisije: Evropski okvir interoperabilnosti – strategija za izvajanje¹⁴
10. Sporočilo Komisije: Krepitev evropske identitete s pomočjo izobraževanja in kulture¹⁵
11. Priporočilo Sveta z dne 22. maja 2017 o evropskem ogrodju kvalifikacij za vseživljenjsko učenje in razveljavitvi Priporočila Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2008 o uvedbi evropskega ogrodja kvalifikacij za vseživljenjsko učenje¹⁶

⁶ UL C 163, 9.7. 2002, str. 1.

⁷ Dok. 9286/04.

⁸ UL C 319, 13.12.2008, str. 4.

⁹ UL C 372, 20.12.2011, str. 1.

¹⁰ UL C 398, 22.12.2012, str. 1.

¹¹ UL C 417, 15.12.2015, str. 25.

¹² Dok. COM(2016) 381.

¹³ UL L 119, 4.5.2016, str.1.

¹⁴ Dok. COM(2017) 134.

¹⁵ Dok. COM(2017) 673.

¹⁶ UL C 189, 15.6.2017, str. 15.

12. Priporočilo Sveta z dne 20. novembra 2017 o spremljanju diplomantov¹⁷
13. Razmislek Komisije o izkoriščanju globalizacije¹⁸
14. Ministrska izjava s 4. ministrske konference UN/ECE o staranju: *A Sustainable Society for All Ages: Realizing the potential of living longer* (Trajnostna družba za vse starosti: uresničevanje potenciala daljšega življenja)
15. Sporočilo Komisije – Za močnejšo Evropo: vloga mladinskih, izobraževalnih in kulturnih politik¹⁹
16. Sporočilo Komisije o akcijskem načrtu za digitalno izobraževanje²⁰
17. Sklep Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. aprila 2018 o skupnem okviru za zagotavljanje boljših storitev za znanja in spretnosti ter kvalifikacije (Europass)²¹
18. Priporočilo Sveta z dne 22. maja 2018 o ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje²²
19. Priporočilo Sveta z dne 19. decembra 2016 z naslovom Poti izpopolnjevanja: nove priložnosti za odrasle²³ in sklepi Sveta z dne 22. maja 2019 o izvajanju navedenega priporočila²⁴
20. Sklepi Sveta o prizadevanjih za uresničitev vizije evropskega izobraževalnega prostora²⁵
21. Sporočilo Komisije: Umetna inteligenca za Evropo²⁶
22. Uredba (EU) 2018/1807 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. novembra 2018 o okviru za prosti pretok neosebnih podatkov v Evropski uniji²⁷

¹⁷ UL C 423, 9.12.2017, str. 1.

¹⁸ Dok. COM(2017) 240.

¹⁹ Dok. COM(2018) 268.

²⁰ Dok. COM(2018) 22.

²¹ UL L 112, 2.5.2018, str. 42.

²² UL C 189, 4.6.2018, str. 1.

²³ UL C 484, 24.12.2016, str. 1.

²⁴ UL C 189, 5.6.2019, str. 23.

²⁵ UL C 195, 7.6.2018, str. 7.

²⁶ Dok. COM(2018) 237.

²⁷ UL L 303, 28.11.2018, str. 59.

23. Sklepi Sveta z dne 9. aprila 2019: „Za vse bolj trajnostno Evropo do leta 2030“²⁸
 24. Sklepi Sveta z dne 7. junija 2019 o prihodnosti visoko digitalizirane Evrope po letu 2020: „Krepitev digitalne in gospodarske konkurenčnosti v Uniji ter digitalna kohezija“²⁹
 25. Resolucija Sveta o strategiji EU za mlade 2019–2027³⁰
 26. *[Sklepi Sveta o ekonomiji blaginje³¹]*
-

²⁸ Dok. 8286/19.

²⁹ Dok. 8807/19

³⁰ UL C 189, 5.6.2019, str.1.

³¹ *[UL ...]*